

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

2025 AİLE YILI

7/21047

04.08.2025

SK 76

Sayı : Z-81625851-610-124
Konu : Soru Önergesi (7/21047)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 31.12.2024 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1557690 sayılı yazınız.

İlgi yazınız ile Erzurum Milletvekili Sayın Meral DANIŞ BEŞTAŞ tarafından yöneltilen 7/21047 Esas Numaralı yazılı soru önergesine ilişkin cevap aşağıda sunulmuştur.

"Sendikal örgütlenme hakkı, işçilere, işverenlere ve kamu görevlilerine tanınan Anayasal bir haktır. 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanununda sendikaya üye olmanın serbest olduğu ve hiç kimsenin sendikaya üye olmaya veya olmamaya zorlanamayacağı, işçi veya işverenin sendikalaşma hakkı ve sendika özgürlüğü ile ilgili hükümleri belirtilmiştir. Anılan hükümlere uyulmaması durumunda, 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanununda, 4857 sayılı İş Kanununda ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununda çeşitli yaptırımlar öngörülmüştür.

Bakanlığımızca yıl içinde yürütülen iş teftişi faaliyetleri, geçmiş yıllara ait istatistikî veriler, ulusal politikalar ve ihtiyaçlar göz önünde bulundurularak, çalışma hayatının riskleri ve öncelikleri ile Bakanlığımızın kaynakları dikkate alınarak programlı teftişler ve program dışı teftişler şeklinde yürütülmektedir. Programlı teftişler, çalışma hayatındaki sorunların değerlendirilmesi ve önceliklendirilmesi sonucu belirlenen alanlarda veya sektörlerde yahut özel bir risk grubu hedeflenerek belirlenen işyerlerinde çalışma hayatı ile ilgili mevzuat hükümlerinin uygulanmasının denetlenmesi amacıyla gerçekleştirilen teftişlerdir. İncelemelerden oluşan program dışı teftişler ise programlı teftişler dışında kalan ihbar, şikâyet vb. talepler üzerine veya Bakanlığa intikal eden evraklardan teftiş hizmetiyle bağdaşır nitelikte olanların teftiş programına alınması sonucu gerçekleştirilmektedir.

Bununla birlikte, kayıt dışı istihdamla mücadele için Bakanlığımızca birçok çalışma yürütülmektedir. Bu çalışmalardan birincisi; ihbar ve şikâyete bağlı olarak belirlenen iş yerleri, risk analizi çalışmaları sonucu riskli olduğu tespit edilen iş yerleri ve bankalar ile diğer kurum ve kuruluşlardan gelen veriler ile şüpheli durumlardaki iş yerlerine yönelik rutin denetimlerin yapılmasıdır. Yapılan denetimler sonucunda 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 8. ve 11. maddeleri uyarınca yerine getirilmesi gereken hükümlere aykırılık tespit edildiği takdirde yine bu Kanunun 102. maddesi gereği idari para cezaları uygulanmaktadır. İkinci olarak; veri paylaşımı kapsamında birçok kamu kurum ve kuruluşu ile bankalardan alınan mesleki bilgiler doğrultusunda kurumlarla karşılıklı çapraz sorgulamalar yapılabilmektedir. Üçüncü olarak; hizmetlerin birçoğunun elektronik ortama aktarılması ile daha hızlı, kolay erişilebilir ve vatandaş odaklı bir hizmet anlayışı benimsenerek hizmetler kolaylaştırılmıştır. Dördüncü olarak; özellikle işverenler üzerindeki mali yükü azaltmak, primini tam ve düzenli ödeyen işverenleri desteklemek amacıyla prim indirimi uygulamaları hayata geçirilmiş olup, kayıt dışı işçi çalıştırdığı tespit edilen işverenlere belirli süreli teşviklerden yararlanamama koşulu getirilmiştir. Son olarak; gerek vatandaşların sosyal güvenliğinin önemi ve kayıt dışı istihdam konusunda bilinçlendirilmesi, gerekse işverenler ve çalışanların hak ve yükümlülükleri konusunda bilgilendirilmeleri amacıyla çok sayıda bilgilendirme-bilinçlendirme faaliyeti yapılmaktadır."

Bilgilerinize arz ederim.

Prof. Dr. Vedat ŞİKHAN
Bakan